

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

«_ _» _____ 2018 р.

**ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності облік та аудит

за темою:

«Облік та аудит операцій з товарними запасами
(на прикладі ТОВ «АЛЬФА»)»

Виконавець

студентка ЦЗФН групи 4зф1

Іванова Наталія Олександрівна -

Науковий керівник

старший викладач

Зварич Любов Володимирівна -

Одеса 2018

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОПЕРАЦІЙ З ТОВАРНИМИ ЗАПАСАМИ	6
1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка запасів.....	6
1.2. Організація обліку операцій з товарними запасами.....	11
1.3. Документальне оформлення руху товарних запасів.....	16
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА ОБЛІКУ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «АЛЬФА»	3
2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Альфа».....	23
2.2. Облік надходження товарних запасів на ТОВ «Альфа».....	28
2.3. Облік вибуття товарних запасів на ТОВ «Альфа».....	37
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТА АУДИТ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ НА ДОСЛІДЖУВАНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	5
3.1. Аудит товарних запасів базового підприємства: методичні аспекти та практика проведення.....	45
3.2. Аналіз товарних запасів на досліджуваному підприємстві.....	50
3.3. Пропозиції по удосконаленню організації обліку операцій з товарними запасами на ТОВ «Альфа».....	58
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	68
ДОДАТКИ	72

ВСТУП

Актуальність теми. Запаси є найбільш значною складовою активів підприємства, вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності, при визначенні результатів господарської діяльності підприємств та при висвітленні інформації про його фінансовий стан. Операції з товарними запасами на торговельних підприємствах впливають на характеристики господарської діяльності більше, ніж будь-який інший вид активів, оскільки він складає значну питому вагу всіх активів. Помилки при обліку операцій з товарними запасами призводять до помилок у відображенні оборотних активів, собівартості продаж, валового та чистого прибутку. Надмірне утворення товарних запасів призводить до збільшення грошових ресурсів в обороті та уповільнення їх оборотності, до зниження доходу на вкладені оборотні кошти.

Важливого значення набуває ефективна та відповідна чинному законодавству України організація обліку торгових операцій із зерно продуктами, яка повинна забезпечувати: правильність оцінки товарів при розрахунках за них із постачальниками, при обліку їх в місцях зберігання; дотримання правил документального оформлення всіх господарських операцій; формування інформації про рух і стан товарних запасів, їх схоронності (за місцями зберігання і матеріально – відповідальними особами, а також, за найменуваннями, сортами, кількістю, ціною і собівартістю); виконання договірних зобов'язань; формування інформації про реалізаційні обсяги.

З метою встановлення достовірності первинних даних щодо наявності та руху товарних запасів, повноти та своєчасності відображення первинних даних в зведених документах та облікових регістрах, правильності ведення обліку товарів відповідно до прийнятої облікової політики підприємства проводиться

аудиторська перевірка у відповідності із розробленою програмою аудиту товарних операцій.

Питання обліку в торгових організаціях розглядали такі провідні вчені України як: Білуха М., Гуцайлюк З., Добровський В., Кужельний М., Пархоменко В., Сопко В., Бутинець Ф. та інші. Достатньо багато ґрунтовних досліджень з питань організації і методики проведення аудиту операцій з товарними запасами і провідних вчених України, зокрема Білухи М.Т., Валуська Б.І., Голова С.Ф., Гуцайлюка З.В., Давидова Г.М., Дорош Н.І., Завгороднього С.Я., Зубілевича С.Я., Кужельного М.В., Кузьмінського А.М., Петрик О.А., Редченка К.І., Редька О.Ю., Рудницького В.С., Савченка В.Я., Усача Б.Ф. та інших. Проте, залишається багато проблем при побудові ефективної системи обліку торгових операцій з урахуванням специфіки діяльності окремого торговельного підприємства (форм та методів закупки та реалізації товарів, організації роботи з покупцями та постачальниками, організації складського господарства, важелів державного регулювання окремих елементів здійснення торговельної діяльності тощо).

Мета і завдання написання даної випускної роботи є вивчення теоретико-методологічних засад організації обліку та аудиту операцій з товарними запасами та розробка пропозицій щодо їх удосконалення.

Досягнення поставленої мети зумовили необхідність постановки наступних **задач**:

- дослідження сутності соціально-економічних категорій «запаси» та «товарні запаси», їх класифікації, основних форм та методів ефективного управління товарними запасами на торгових підприємствах;
- вивчення нормативних та законодавчих документів з питань державного регулювання торговельної діяльності, особливостей її оподаткування;
- вивчення та узагальнення основних вимог щодо організації обліку торгових операцій із застосуванням національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, розробка напрямків щодо їх удосконалення;

- розробка та обґрунтування методологічних підходів до процесу проведення аудиторської перевірки операцій з товарними запасами.

Об'єктом дослідження обрано торгівельне підприємство роздрібної та оптової торгівлі. Предметом дослідження є організація бухгалтерського обліку та організація і методика аудиту на підприємстві роздрібної та оптової торгівлі. Дослідження поставлених задач здійснюється з використанням даних фінансової, податкової, статистичної звітності, первинних документів, аналітичних та синтетичних регістрів обліку товариства з обмеженою відповідальністю «Альфа», основною діяльністю якого є роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах без переваги продовольчого асортименту, здавання в оренду власного нерухомого майна.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети дипломної роботи застосовувалася система загальнонаукових методів аналізу, зокрема положення діалектичного методу пізнання процесів і явищ у їх взаємозв'язку та розвитку, методи порівняння, систематизації та узагальнення, методи та прийоми економічного аналізу (горизонтальний аналіз вертикальний аналіз, аналіз коефіцієнтів (відносних показників), порівняльний аналіз тощо).

В результаті дослідження умов діяльності та постановки бухгалтерського обліку на ТОВ «Альфа» виділені елементи організації бухгалтерського обліку запровадження яких дозволяє підвищити ефективність внутрішнього контролю на підприємстві;

- досліджено організацію і методику аудиторської перевірки операцій з товарними запасами, запропоновано план, програму аудиту, робочі документи та тести системи контролю, які дозволять підвищити ефективність аудит;
- запропоновано зміни щодо порядку відображення в обліку втрат від нестач та псування запасів, які дозволяють більш достовірно відображати в обліку інформацію про витрати підприємства.

Практична цінність одержаних результатів полягає в тому, що впровадження запропонованих рекомендацій дозволяє підвищити ефективність

ВИСНОВКИ

Будь-яке підприємство в умовах ринкової економіки постійно здійснює планування своєї діяльності. Планування товарних запасів слідує за плануванням обороту, оскільки обсяг оптового товарообороту, що прогнозується, служить основою розробки плану запасів.

Основними видами діяльності ТОВ «Альфа» є роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах без переваги продовольчого асортименту, тобто реалізація спортивних товарів, товарів для риболовлі, полювання та активного туризму.

У ході проведеного дослідження встановлено, що фінансовий стан ТОВ «Альфа» можна оцінити як добрий. Підприємство має високі показники ліквідності, рентабельності, платоспроможності та автономії. ТОВ «Альфа» не має довгострокових зобов'язань, а обсяг поточних є незначним та зумовлений особливостями операційної діяльності. Підприємство повністю забезпечене власним капіталом та обіговими коштами. Обсяг чистого прибутку у 2017 році склав 380,4 тис. грн, що на 26,5 тис. грн більше ніж у попередньому періоді.

На підставі проведеного аналізу стану товарних запасів та товарооборотності встановлено, що:

- підприємство має низькі показники товарооборотності;
- поновлення товарних запасів відбувається зарідко та занадто великими партіями (стосовно низькоцінових груп), що стає причиною асортиментної незбалансованості;
- повне оновлення товарних запасів відбувається лише раз на рік;
- тривалість одного обороту для товарних запасів у роздрібній торгівлі занадто велика.

Для подолання перелічених труднощів для ТОВ «Альфа» запропоновано ряд заходів серед яких першочерговими є розширення асортименту продукції та збільшення часто оновлення товарних запасів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамс Р. Основы аудита. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 2010. – 398 с.
2. Аудит акционерных обществ в отраслях промышленности / Волкова В.М., Игнатушенко Н. А., Лахова С. В. – М.: Аудитор, 2013. – 144 с.
3. Аудит: Практическое пособие / А. Кузьминский, Е. Петрик, В. Савченко и др.; Под ред. А. Кузьминского. – К.: «Учетинформ», 2013. – 283 с.
4. Аудит: Учебник для вузов / В. И. Подольский, Г. Б. Поляк, А. А. Савин и др.; Под ред. проф. В. И. Подольского. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2015. – 655 с.
5. Аудит: Учебное пособие / Данилевский Ю. А., Шапигузов С. М., Ремизов Н. А., Старовойтова Е. В. – М.: ИД ФБК ПРЕСС, 2015. – 201 с.
6. Бакун Ю. Облік транспортно-заготівельних витрат на підприємствах торгівлі // Бухгалтерія, 2016. – С. 35-39.
7. Барышников Н. Практикум внутреннего и внешнего аудита. - М.: Фиминь, 2014. – 616 с.
8. Белуха Н. Т. Аудит: Учебник. – К.: Знання, КОО, 2016. – 769 с.
9. Білуха М. Г. Курс аудиту: Підручник. – К.: Вища школа, 2008. – 201 с.
10. Бланк И. А. Торговый менеджмент. – К.: УФИМБ, 2017. – 456 с.
11. Борщ Н. Складський облік. – Х.: Фактор, 2013. – 547 с.
12. Бутинець Ф. Ф. Аудит і ревізія підприємницької діяльності. – Житомир: ПП Рута, 2015. – 416 с.
13. Бутинець Ф. Ф. Організація бухгалтерського обліку. – Житомир: ЖІТІ, 2015. – 576 с.
14. Бутинець Ф. Ф. Аудит: Підручник для студентів спеціальності «Облік та аудит» вищих навчальних закладів. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Житомир: ПП Рута», 2017. – 672 с.
15. Буфатіна І. Облік у оптовій торгівлі. 2008. – С. 40-53.
16. Бухгалтерський облік. Хрестоматія. Збірник систематизованого законодавства // Бухгалтерія. Бізнес. 2017. – 226 с.

17. Воловик О. Недостача при залізничних перевозках // Бухгалтерія. 2015. – С. 40-50.
18. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні. – Дніпропетровськ, ТОВ «Бланс-Клуб», 2014. – 758 с.
19. Губачова О. Інвентаризація в торгівлі : документальне оформлення, бухгалтерський і податковий облік. 2016. – С. 6-14.
20. Давидов Г. М. Аудит: Навч. посіб. 3-тє вид., стер. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2016. – 363 с.
21. Давидов Г. М. Концепція розвитку аудиторської діяльності в Україні // Наукові праці Черкаського державного технічного університету. Економічні науки. Бухгалтерський облік, аналіз і аудит. – вип. 4. – Черкаси: ЧДТУ, 2017. – С. 58-66.
22. Дорош Н. І. Аудит: методологія і організація. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2014. – 402 с.
23. Жила В. Г. Ревізія и аудит: Учебное пособие. – К.: МАУП, 2014. – 338 с.
24. Завгородній В. П., Савченко В. Я. Бухгалтерський учет, контроль и аудит в условиях рынка. – К.: Блиц – Информ, 2013. – 832 с.
25. Завгородній В. П., Савченко В. Я. Бухгалтерський учет, контроль и аудит в условиях рынка. – К.: Ф – ма «ДиКси», 2010. – 229 с.
26. Завгородній В. Бухгалтерський облік в Україні із використанням національних стандартів. – К.: А.С.К., 2013. – 847 с.
27. Занько Б. Выездная торговля и ПБУ-9 // Бухгалтерія. 2007. – С. 37-42.
28. Зверяков М. І. Перспективи формування нової якості зростання // Фінанси України. – 2007. – № 9. – С. 59–74.
29. Зубілевич С. Я., Основи аудиту. – К.: Ділова Україна, 2015. – 374 с.
30. Кармайл Д., Беніс М. Стандарты и нормы аудита. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 2003. – 527 с.
31. Кобилянський В. Переддоговірні дії: як правильно підготувати угоду // Все про бухгалтерський облік. 2016. – С. 34-36.
32. Кононенко О. Річна інвентаризація: стара пісня на новий лад // Податки і бухгалтерський облік. 2016. – С. 18-24.

33. Кононенко О. Читаем годовую финансовую отчетность. Харьков: Фактор, 2004. – 93 с.
34. Копил В. Облік транспортно-заготівельних витрат // Вісник податкової служби України. 2015. – С. 19-21.
35. Костюченко В. Облік запасів // Бухгалтерський облік і аудит. 2017. – С. 23-32.
36. Кузьміна С. Немає власного складу є можливість скористатися сусіднім // Все про бухгалтерський облік. 2016. – С. 22-23.
37. Лоханова Н. О. Облік у системі управління економічною стійкістю підприємств: інституціональний підхід : дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.09 / Лоханова Наталія Олексіївна. – Одеса, 2013. – 573 с.
38. Мазаракі А. А. та ін. Економіка торговельного підприємства. Підручник для вузов (Під ред. проф. Н. М. Ушаковой). – К. «Хрещатик», 2005. – 800 с.
39. Медведов А. Анализ бухгалтерских ошибок. – М.: Главбух, 2015. – 401 с.
40. Морозова Н. Документальное оформление, бухгалтерский и налоговый учет поступления товаров на предприятия оптовой торговли // Бухгалтерия, налоги, бизнес.2001. – С. 15-19.
41. Нагорний В. Коли і як проводять інвентаризацію // Все про бухгалтерський облік. 2012. – С. 4-11.
42. Назаренко І. Як оформити результати інвентаризації // Все про бухгалтерський облік. 2014. – С. 4-7.
43. Назаренко І. Як правильно організувати облік запасів // Все про бухгалтерський облік. 2015. – С. 12-14.
44. Назаренко І. Етапи проведення аудиторської перевірки // Все про бухгалтерський облік. 2017. – 47 с.
45. Назаренко І. Облік починається з малого або як заповнювати первинні документи // Все про бухгалтерський облік. 2016. – С. 7-8.
46. Національні нормативи аудиту. Кодекс професійної етики аудиторів України. – К.: Основи, 2016. – 274 с.
47. Позднякова М. Торгівля транзитом // Баланс. 2000. – С. 14-18.
48. Редченко К. І. Аудит стратегічних управлінських рішень, прогнозів та

- проектів: Монографія. – Львів: Видавництво ЛКА, 2017. – 402 с.
49. Руденюк Е. Оптовая торговля: порядок ведения бухгалтерского учета. – Х.: Фактор, 2000. – 34 с.
50. Рудницький В. С. Методологія і організація аудиту. – Тернопіль: Економічна думка, 2013. – 192 с.
51. Симоненко Т. Аудиторская деятельность в Украине. – Харьков: Конус, 2003. – 191 с.
52. Сирота Ж. Правила Інкотермс // Баланс. 2017. – С. 10-12.
53. Сова В. Нові вимоги до працівників бухгалтерського обліку // Бухгалтерія в сільському господарстві. 2015. – С. 19-21.
54. Сук Л. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку // Бухгалтерія в сільському господарстві. 2004. – С. 2-7.
55. Сук Л. Облік виробничих запасів, готової продукції і товарів // Бухгалтерія в сільському господарстві. 2014. – С. 2-15.
56. Сук Л. Облік розрахунків з постачальниками і покупцями // Бухгалтерія в сільському господарстві. 2017. – С. 2-5.
57. Тенько С. Договір купівлі – продажу // Все про бухгалтерський облік. 2012. – С. 3-7.
58. Терехов А. А., Терехов М. А. Контроль и аудит: основные методологические приемы и технологии. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 441 с.
59. Ткаченко Н. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України. – К.: А.С.К., 2016. – 784 с.
60. Трухина Т. Торговая деятельность. – Днепропетровск, ООО «Баланс-Клуб», 2013. – 96 с.
61. Усач Б. Ф. Аудит: Навч. посібник. – К.: Знання – Прес, 2011. – 223 с.
62. Хліпальська В. Значення оцінки вартості в обліку запасів товарно – матеріальних цінностей на підприємстві // Бухгалтерський облік і аудит, 2009. – С. 25-31.
63. Шеремет А. Д., Суйц В. П. Аудит. М.: ИНФРА – М, 2016. – 352 с.